

Ain Kallis

klimatoloog

Kundas kadusid katused

Lahkuv nädal algas tormiselt: saartel mõõdeti esmaspäeval tuulepuhangute kiiruseks Sõrves isegi 32 m/s. Seekord sai tugevamalt kannatada ka põhjarannik. Näiteks Kundas rebiti kahelt kortermajalt uus plekk-katus, vanemad majad kaotasid eterniitplaate.

EMHI koduleheküljelt saab jälgida tolle tormi kulgu. Veel kella seitsme ajal õhtul oli tuul sealkandis «talutav» (iiliti 13 m/s), tund aega hiljem tõusid aga tuulepuhangud 20,3 meetrini sekundis (keskmine tuul eelnenud tunni kestel oli vaid 7,6 m/s), tuulisem põhjapoolseist paigust oli Väike-Maarja (25 m/s).

Järgmise tunni ajal kerkis tuul Kundas 22,5 meetrini sekundis – sellal kõige tugevamaks Eestis. Murdusid puud, rebenesid katused. Edasi hakkas tuule hoog tasapisi raugema. Mõneks tunniks.

Meteoroloogidelt päriti, kas säärane tuul ikka jõuab katuseid kergitada. Palju oleneb tuule käitumisest, kas ta on tugev, kuid ühtlane või puhub iiliti. Pidev tugev tuul teatavasti tõstab merepinda, puhanguline murrab puid ja tõstab katuseid. Muidugi sõltub palju ka majade ehitajatest, materjalidest jne.

Kurb on Kunda puhul see, et me ei tea, milline oli tuule kiirus Kunda linnas, sest ilmajaam asub sadama lähedal, vaid kahe meetri kõrgusel merepinnast. Kilomeeter jääb sealt paeastanguni, mille kõrgus on aga 40 meetri ümber! Seega, kümne meetrise masti otsas tuult mõõtev anemomeeter sattus edelast, maa poolt puhuva tuule eest varju. Paraku. Merepinnast kõrgemal asuvas Kundas võis tuule kiirus vabalt ületada 25 meetrit sekundis. Hea, et asi niigi läks – lendlevad plekitükid võivad giljotiinina tegutseda.

Mis tuleb?

Ilm Eestis keerab varsti «novembrisemaks» – jaheneb, tuleb lörtsi, võib-olla isegi lund.

Meile toob sellise talvisema ilma järgmisel nädalal uus tsüklon Põhja-Atlandilt. USA põhjaosas teeb seda nn järve efekt. Kanadast saabuv arktiline õhumass, ületades suhteliselt sooja veega Suurt Järvistut, hakkab tootma suuri lumepilvi. (Muide, järve efekt tekitas 24. oktoobril 2003 lumekaose Tallinnas – siis tekkisid pilved ootamatult Soome lahe kohale.)

Mis oli?

- Tuvi rappis Kariibi mere saari. Paloma-nimeline (ek 'tuvi') orkaan ründas Caymani saari neljanda ning Kuubat kolmanda kategooria tugevusena. See oli sealkandis juba kolmas tugev torm kahe kuu jooksul!
- Teispäeva pärastlõunal mõõdeti Tõravere ilmajaamas uueks Tartu päevarekordiks 12,5 °C (senine oli 10,6 °C). Novembrikuu rekordini (15,2 °C, Valga 03.11.1967) on veel tükk maad.
- Päev hiljem sai ka Moskva uueks päeva rekordiks 8,8 °C. Märksa soojem oli ida pool, Uurali mägedes (Magnitogorskis 15,2 °C!). Kesk-Siber on aga juba talve võimuses: öised miinimumid langevad –30 kuni –40 kraadini.